

Čist vazduh i uopšteno zdrava životna sredina nisu samo ekološka pitanja već i pitanja vladavine prava. O vezi zaštite životne sredine i vladavine prava raspravljali su pripadnici organizacija civilnog društva i članice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji koje su se sastale u Subotici.

„Poglavlje 27 u procesu pristupanja Evropskoj uniji bavi se pravom na zdravu životnu sredinu koja je ustavna kategorija i pokušali smo da vidimo kako je ona zaista zaštićena kroz naš sistem vladavine prava, kroz pravosuđe i sve ono što se dešava u životnoj sredini”, kaže Nataša Đereg, koautor analize i koordinatorka Radne grupe Nacionalnog konventa za Poglavlje 27. Kako ističe i Nataša Dragojlović, koordinatorka Nacionalnog konventa o EU koji okuplja 760 organizacija civilnog društva, zanima ih da li kod nas u oblasti zaštite životne sredine postoji adekvatna pravna regulativa, da li su naši zakoni isti kao u EU, ako nisu šta je ono što treba da popravimo. „A ako jesu, zbog čega se oni ne primeljuju. Kako da mi kao građani budemo sigurni da je naše pravo na zdravu životnu sredinu adekvatno zaštićeno i to su teme o kojima ćemo da razgovaramo. Kao civilno društvo želimo da u prvi plan stavimo javno zdravlje i pravo na zdravu životnu sredinu”, kaže Dragojlović.

U ostvarivanju tog prava, radna grupa koja je analizirala vezu između poglavlja 23, koje se bavi vladavinom prava, i poglavlja 27 koje se odnosi na životnu sredinu predložili su niz mera za zakonodavnu i izvršnu vlast, ali i za civilni sektor.

Na prvom mestu predlažu ukidanje sudskih taksi kada je u pitanju zaštita životne sredine jer stavlja građane u neravnopravan položaj u odnosu na kompanije, traže pooštavanje kaznene politike za kršenje zakona u ovoj oblasti, bolju saradnju službi angažovanih u ovoj oblasti ali i formiranje nezavisnog nacionalnog tela koje će rešavati pritužbe javnosti u vezi sa životnom sredinom. Ova preporuka, ističe Nataša Đereg, jeste i preporuka Evropske unije. Takođe se predlaže uspostavljanje mehanizma praćenja zdravlja stanovništva. Prema standardima i preporukama Evropske unije, Srbija ima nizak broj inspektora i nizak administrativni kapacitet u ovoj oblasti, te bi bilo potrebno angažovati još oko hiljadu inspektora.

„Naša ocena je da stanje naše životne sredine nije dobro, nije zadovoljavajuće, imamo mnogo posla u ovoj oblasti. Životna sredina nije posao samo jednog ministarstva, tu su i komunalna preduzeća koja moraju da se uključe, tu je i upravljanje otpadom, separacija otpada na izvoru zagađenja, industrijsko zagađenje, nasleđeni istorijski problemi koje imamo. Potreban nam je velik zaokret i velika saradnja i stav cele vlade, a ne samo jednog ministarstva”, kaže Đereg. Ona ističe da oko ključnih pitanja imaju dobru saradnju sa vladom i ministarstvima, ali da problemi nastaju kada je u pitanju stvarni rad na terenu. U tom smislu tumači i proteste građana, poput onih u Rakiti, Boru ili Smedervu kako bi zaštitili

svoju životnu sredinu.

„Građani preuzimaju pravdu u svoje ruke kada vide da nadležne institucije ne reaguju po zakonu, i onda lokalne zajednice nemaju drugi način nego protestom da zaštite svoju imovinu, svoje prirodno dobro, javni interes koji je za njih tamo prepoznat. Da postoji prava vladavina prava i rad institucija do toga ne bi došlo. To je i veliki crveni alarm za sve koji su uključeni, i za zaštitnika građana i za ombudsmana i sve službe koje su uključene”, smatra Đereg.

Nacionalni konvent od 2014. godine prati pregovore Srbije sa EU i uspeo je da postane treći akter u pregovorima sa unijom.

„Mi želimo da pomognemo da naše pregovaračke pozicije izgledaju bolje, da vladi ponudimo bolja kreativnija rešenja, jer administracija može da radi samo ono što joj je dozvoljeno, a organizacije civilnog društva sve što zakonom nije zabranjeno. Zato mislimo da možemo više da doprinesemo, i da ukažemo na to koliko je životna sredina važna, i koliko je vladavina prava važna, i da sa građanima razmenimo mišljenja kako to izgleda u praksi širom Srbije”, rekla je Nataša Dragojlović.

Izvor: politika.rs